

treDL I, 233, v. 119). +Esconjurar maestr. 'renegar': llurs cares blanquinoses / d'esglai veu, i s'afana, / *esconjura* i la ràbia fins la encana», GaGirona (*Seidra*, 73).

Abjurar [Lacav.], pres del ll. *abjurare*; *abjuració* [Lacav.]; *abjurador*; *abjurament*; *abjuratori*; *abjurant*. *Adjurar*, *adjuració*; *adjurador*; *adjurament*; *adjurant*. *Perjurar*, del ll. *PERJURARE* [Llull]: «home *perjur* ama més ço per què's *perjura*, que Déu ni la glòria», *Blanq.* (NCL I, 210.15); *perjur*, *Blanq.*, supra; *perjuri*, pres del ll. *perjuriūm*: «Del cor ixen males cogitacions, adulteris, fornicacions, monzonges, *perjuris*, cobeezes, avaredes e tots los mals del món», *Hom.*, 4v23; *Blanq.* II, 141.18; alterat vulgarment com *juri*, *perjúria*; *perjurament*; *perjurable*; *perjurador*. Potser també va existir, encara que no em consti en català, un *for(s)jurar*, paral·lel a l'angl. *for swear*, al. *verschwören*: en tot cas aprofito l'ocasió per cridar l'atenció vers el mot oc. i g. antic: oc. *for(s)jurar* «abjurer; jurer de quitter; bannir» (PDPF), b. ll. gallicà *froyerare* 'garantir' (Du C.), gc.: «las partidas que s'agu' an *fraüirat* sober totes lor causes mobles e no mobles», Bigorra, a. 1313 (*Livre Vert de Benac*, pp. 137, 225). *Rejurar*.

Més directament del ll. *jus*, *juris*, 'dret', 'justícia', del qual ve *jurare*, deriven o són compostos els següents, ultra un *jus* cultisme rar (*AlcM*) però no inaudit en català. *Jurista*: «-- uficis -- lo començament de clergues fo fundat sobre bona entenció -- e açò mateix se segueix dels cavallers, *juristes*, artistes, metges --», *Blanq.*, § 115 (NCL III, 180.3); «havem elegit de nostra part per *jurista* l'avocat Enric Guillem Vilanova», corresp. Bna-Perp., a. 1404 (RLR XLVIII, 556); *jurista* rimant amb *coblista* fi S. xv, *Brama dels Llanuradors* (64). *Juristol* [Lab. 1840].

Injúria [Llull, *enjúria*, *injúria*], pres del ll. *injūria* 'injustícia', 'ofensa', el sentit llatí més clàssic és el d'un mer antònim de *jus* 'justícia' (aforisme «summum jus summa injuria») es manté sovint ben abstracte en cat. antic: «bell fill -- tu no has encara fets tan greus pecats, que dejes turmentar ton cors e nosaltres, qui anc no faer *injúria* ni tort», però ja llavors personalitzant-se acostant-se a l'acc. moderna per la tendència a aplicar-se al tort infligit a algú: «un cavaller lo qual -- era molt ergullós e fahia moltes de *injúries* a tots aquelles qui estaven en torn sa encontrada», Llull (*Blanq.*, NCL I, 61.18, 253.21); *injuriar* [Llull]; *injuriament*, *-riant*, *-riador*, *-iatiu*; *injuriós* [Llull]; en el DTo. 1647, encara només *injuriosamente*, de primer equivalent quasi rigorós de 'injust': «lo cavaler -- respòs -- *injuriosa* cosa fóra amar si no-m feés amar la millor sobre totes altres dones» (*Blanq.*, NCL II, 48.19; I, 58.9); *injuriosamente* (id., id. III, 122.27). *Injuriator*.

CPT.: *Juridic*, ll. *juridicus*, format amb *dicere* 'dir, enunciar'; encara que els diccs. no en donen testimoni fins al S. xvi, ja degué usar-se en el xiv, jutjant per l'adverbi: «Déu -- ordoná que jo morís sobtament, per tres raons: la primera -- la segona, per tal que tu e los altres leylals servidors meus poguéssets *juridicament* e en públic purgar e mostrar vostra innocència»,

BMetge (*Somni II*, NCL., 63.10); *juridicitat* × *judicial*: *juridicial*. *Jurisdicció* [S. XIII, *CostTort.*], ll. *juris dictio* 'acte de dir el dret'; *jurisdiccional* [Lacav.]. *Jurisconsult*, ll. *jurisconsultus*, amb *consulere* 'demandar consell'. *Jurisprudēt* [Lab. 1840], ll. *juris prudens* 'conexedor en dret'; *jurisprudència* [Belv.]. *Jurisperit* [Belv.]. *Juspatronat*.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
jurat, *juradets*, *juronda*, *juradia*, *juraderia*, *juraria*, *juradesc*, *jurador*, *jurament*, *juramental*, *juramentar*, *juramental*, *jura*, *jur*, *jurant*, *juratori*, *conjurar*, *conjuració*, *conjurat*, *conjurador*, *conjurament*, *conjur*, *esconjurar*, *abjurar*, *abjuració*, *abjurador*, *abjurament*, *abjuratori*, *abjurant*, *adjurar*, *adjuració*, *adjurador*, *adjurament*, *adjurant*, *perjurar*, *perjur*, *perjuri*, *juri*, *perjúria*, *perjurament*, *perjurable*, *perjurador*, *for(s)jurar*, *rejurar*, *jus*, *jurista*, *jorista*, *juristol*, *injúria*, *injuriar*, *injuriament*, *injuriant*, *injuriador*, *injuriatiu*, *injuriós*, *injuriosamente*, *injuriator*, *juridic*, *juridicament*, *juridicitat*, *juridicial*, *jurisdicció*, *jurisdiccional*, *jurisconsult*, *jurisprudēt*, *jurisprudència*, *jurisperit*, *juspatronat*.

JURCAR, 'maldar per tenir una cosa', 'trigar a haver-la', 'estar ocupat a fer-la', mot peculiar del català, on és antic i avui comarcal: d'origen incert, probablement relacionat amb el ll. JURGARE 'disputar-se, barallar-se', potser d'un derivat ll. vg. *JURGICARE que, partint de la idea de 'disputar-se per quelcom' hauria pres el sentit de 'esforçar-se per tenir-ho'. □ 1.ª doc.: fi del S. XIII, *Costums de Tortosa*, Llull.

«Un hom -- se marvellà com podia ésser que ell no podia haver abstinència en massa menjar e beure; e dementre que ell enaxí considerava, ell entrà en un seu verger en què lo seu ortolà cremava un arbre: aquell hom considerà com lo foc hac consumat aquell arbre en poc de temps, e com natura hac *jurcat* longament en engendrar aquell arbre -- e dix que abstinència ve ab bon consirer, e son contrari ve sottosament», Llull. † *Jurcava* l'amic a seguir son Amat, e passava per una carrera on havia un mal leó, qui auceia tot home qui-n passava peresosament e sens devoció», *Libre d'Amic e Amat* (NCL. xiv, 50.26 = *Blanq.*, cap. 120, NCL. III, 37.27). En Llull és dones 'esforçar-se, procurar' aci i quasi el mateix allà: 'treballar llarg temps per'.

Altres vegades encara hi ha això, però predominant molt la idea de triga, es pot pendre simplement per 'tardar': «Per dues guises pot hom cobrar sa possessió: si algú ne gita altre per força, y eyl de continent torna e n gita aquel qui-l n'à gitat e la cobra per força: aquest 'de continent' és entès quan aquel qui era en possessió e-l n'an gitat -- ajusta amics e parents e armes que-l ne puxa regitar, e feent açò, en açò *jurcava* un mes e <no> pus; o la pot cobrar en juhii e per sentència --», *CostTort.* (ed. Ol., 329).

Freqüent en Muntaner, on pot tenir el mateix sentit: «set jorns *jurcaren* a anar del port de Mahon al port d'Alcoll» (§ 51, ed. Soldevila = Casac. I, 107.1). O amb el matís de 'estar ocupat a fer' 'entretener-s'hi':